

BƯỚC ĐẦU NHẬN XÉT THỰC TRẠNG LẠM DỤNG RƯỢU TẠI MỘT XÃ VÙNG BIỂN HẢI PHÒNG

PHẠM VĂN MẠNH - Đại học Y Hải Phòng

TÓM TẮT

Rượu là một chất dễ lạm dụng, 68% người Mỹ uống rượu, 12% uống nhiều, 10 triệu người Mỹ có vấn đề liên quan với rượu.

Để đánh giá tình trạng này ở nông thôn Việt Nam chúng tôi điều tra nhằm đánh giá một số yếu tố dịch tễ, xã hội, kinh tế có liên quan tới việc lạm dụng rượu tại xã Hùng Thắng, Tiên Lãng, Hải Phòng. Chúng đã phỏng vấn 562 người phát hiện 84 người (14,95%) lạm dụng rượu trong đó có 41 người (7,29%) nghiện rượu.

100% là nam giới, 98,01% là làm ruộng, đa số chỉ học hết cấp II (91,67%)

Tuổi trung bình từ 35-50 tuổi chiếm 80,7%.

59,52% uống từ 300 – 500 ml mỗi ngày – 61,9% uống thường xuyên

78,5% kinh tế tạm đủ

Loại rượu thường dùng là rượu trắng

Hậu quả:

Nhu cầu tăng dần: 75,57%

Đau đầu: 100%

Uống rượu gây mệt mỏi: 66,67%

Loét dạ dày: 10,41%

Khủng hoảng kinh tế: 12%

SUMMARY

Alcohol is a major substance of abuse. 68% of Americans dinks, 12% are heavy drinker, 10 millions people have alcohol abuse problem.

In order to value this stutal area of Viet Nam, we make a survey to investigate some epidemiologic, socio, economic fators in Hung Thang – Tien lang district – Hai phong city. There ase 562 persons being interviewed.

The result:

84 persons (14,93%) ase alcohol abusers in them 41 persons (7,29%) are alcohol addiction. among alcohol abusers: 100% are male, 98,61% are farmers. Most of them finish primary or seconndary school only 80,7% alcohol abusers are in 35-50 ages group. 59,2% drinks 300 – 500ml per day, 61,9% drink every day. 78,5% have a average economical condition. White alcohol is popular.

Out-comes:

Increased alcohol needs: 75,57% - Headache after drinking: 100%

tiredness after drinking: 60,67% - Gastric ulcer: 10,72%

Economic crisis: 12%.

ĐẶT VẤN ĐỀ

Rượu với những liều vừa phải là một chất kích thích thần kinh trung ương, đem lại cho người uống cảm giác khoan khoái dễ chịu quên đi những khó khăn vất vả trong cuộc sống. Vì vậy rượu được dùng nhiều hàng ngày và cả trong các dịp lễ tết, hội hè ở nhiều dân tộc trên thế giới. Việc uống rượu thường xuyên hay uống rượu để tuân thủ các tập tục trong giao tiếp thường đưa

đến nghiện rượu (NR). Khi đó rượu trở thành độc và để lại nhiều hậu quả.

Về gia đình, xã hội: rượu gây tai nạn lao động, tai nạn giao thông, trắc trở trong công việc và học hành, xung đột gia đình, ảnh hưởng kinh tế, dẫn đến tội phạm.

Về mặt cơ thể: rượu gây các bệnh tim mạch, viêm loét dạ dày, viêm dây thần kinh.

Về tâm thần: rượu gây biến đổi nhân cách, gây tình trạng phụ thuộc rượu, loạn thần do rượu.

Hiện nay do kinh tế phát triển, việc quảng cáo bia rượu trên các phương tiện thông tin, truyền hình, việc sản xuất, nhập khẩu bia rượu không kiểm soát được. Dùng rượu trở thành tập quán khi gặp bạn bè, khi hội hè, lễ tết, tất cả những nguyên nhân đó lạm dụng rượu gia tăng nhanh chóng ở mọi tầng lớp, mọi địa phương.

Tuy vậy, nhận thức và hiểu biết của nhân dân về tác hại của lạm dụng rượu dẫn đến nghiện rượu còn rất sơ lược đã gây ra nhiều hậu quả đáng tiếc.

Để hiểu biết một phần thực trạng hiện nay làm cơ sở để tuyên truyền, hạn chế, phòng ngừa những tác động xấu đó chúng tôi lựa chọn và tiến hành nghiên cứu đề tài này nhằm các mục tiêu sau:

Nhận xét thực trạng lạm dụng rượu, các yếu tố liên quan.

Nhận xét hậu quả về xã hội, cơ thể, tâm thần của lạm dụng rượu và nghiện rượu.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU:

1. Đối tượng nghiên cứu.

Tất cả các đối tượng lạm dụng rượu (Sử dụng rượu vượt quá mục đích chữa bệnh) và nghiện rượu được phát hiện và chẩn đoán theo tiêu chuẩn của bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10(ICD 10).

2. Phương pháp nghiên cứu.

Điều tra 562 đối tượng sinh sống và làm việc tại xã hùng thắng –Tiên lãng-Hải Phòng. Phỏng vấn trực tiếp bản thân và người nhà của những người lạm dụng rượu theo phiếu in sẵn.

Xử lý số liệu theo phương pháp thống kê y học.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN:

Tổng số người được điều tra: 562 người có 84 người LDR, 41 người NR

Bảng 1: Tỷ lệ lạm dụng rượu và nghiện rượu trong toàn dân (n=562)

LDR	84	14,5%
NR	41	7,29%

Trong số 262 người có 84 người uống từ 200ml trở lên được coi là lạm dụng rượu trong đó 41 người đáp ứng tiêu chuẩn nghiện của ICD 10 chiếm 7,29%.

Bảng 2: Tỷ lệ lạm dụng rượu, nghiện rượu theo trình độ văn hoá

Mức độ LDR	Văn hoá		Cấp I		Cấp II		Cấp III	
	LDR	17	39,5%	22	51,16%	4	9,3%	

NR(theoICD10)	23	56,1%	15	36,58%	3	7,3%
LDR +NR)	40	47,6%	37	44,05%	7	8,3%

Đa số những người lạm dụng và nghiện rượu có trình độ văn hoá thấp mới hết cấp II chiếm hơn 90% tổng số.

Bảng 3: Tỷ lệ nghiện rượu và lạm dụng rượu theo tuổi

Tuổi	Đối tượng		LDR	
	NR			
<20	0	0%	1	2,32%
21-30	3	7,31%	10	23,25%
31-40	14	34,14%	13	30,23%
41-50	15	36,58%	12	27,91%
51-60	2	4,87%	3	6,98%
61-70	3	7,31%	3	6,98%
>70	4	9,57%	1	2,32%

Qua số liệu bảng trên: Không có nghiện rượu dưới tuổi 20, số người nghiện rượu đa số ở lứa tuổi 31-50 chiếm 80,2%. Nghiện rượu ở lứa tuổi 21-30 chỉ có 3 người (7,31%) cũng ở lứa tuổi này tỷ lệ lạm dụng rượu có cao hơn (23,45%)

Bảng 4: Tuổi bắt đầu uống rượu:

Tuổi	< 20	21-30	> 30
Số người	68	10	7
Tỷ lệ	80,95%	11,92%	8,33%
P	< 0,05		

Nhận xét: Người uống rượu sớm nhất là năm 12 tuổi, đa số bắt đầu uống rượu ở tuổi < 20 chiếm 80,95% (P<0,05). Số người bắt đầu uống rượu sau tuổi 30 rất ít gặp.

Bảng 5: Lượng rượu tiêu thụ trong ngày (ml)

Lượng rượu	<200	200-300	300-500	500-1000	1000-1500	>1500
Số người	24	9	28	2	1	0
Tỷ lệ	28,5%	10,7%	33,3%	26,1%	1,20%	0

Trong số 84 người lạm dụng rượu có 24 người uống dưới 200ml /ngày với mục đích bồi bổ ăn cơm ngon và dễ ngủ. 9 người uống từ khoảng 200 đến 300ml/ngày, đây là số người khó xác định liều lượng vì uống không thường xuyên và không có lý do sử dụng rượu rõ ràng chỉ do vui vẻ hoặc do bị ép buộc sử dụng trong dịp lễ hội, gặp gỡ bạn bè. Số người uống từ 300-500ml/ngày chiếm tỷ lệ cao (59,52%) đa số là người nghiện rượu có lạm dụng rượu lâu ngày.

Bảng 6: Tần số sử dụng rượu:

Số lần uống	Số người	Tỷ lệ	P
1 lần / ngày	23	27,385	
2 lần / ngày	18	21,48%	
3 lần / ngày	32	38,09%	< 0,05
4 lần / ngày	10	11,95	
5 lần / ngày	1	1,19%	

Chiếm đa số là những người uống 3 lần trong ngày thường vào các bữa ăn (38,09%). Đứng thứ hai là những người uống ngày 1 lần thường vào bữa tối. Nhìn chung đa số người dân uống rượu thường trong qua trình ăn uống nhất là khi một ngày lao động kết thúc.

Bảng 7: Thái độ của gia đình những người nghiện rượu

Thái độ với rượu	Số người	Tỷ lệ	P
Coi rượu là chất độc cần loại bỏ	42	50,0%	<0,05

Coi rượu là chất độc chỉ dùng trong ngày lễ tết	37	44,05%	<0,05
Coi uống rượu là tập quán bình thường	2	2,38%	
Rượu có ích bồi dưỡng cơ thể	3	3,57%	

Nhận thức về tác hại do rượu gây ra của thân nhân những người nghiện rất rõ ràng 50% những người được hỏi coi rượu là chất độc cần loại bỏ hoàn toàn, phần đối uống rượu với bất cứ lý do gì. 44,05% phản đối uống rượu trừ khi lễ hội, ngày vui có thể uống với số lượng hạn chế. Chỉ có 2,38% không phản đối việc uống rượu coi đây là tập quán bình thường và 3,57% cho rằng rượu có tác dụng tốt với sức khỏe cần uống rượu thường xuyên.

Bảng 8: Hậu quả của rượu với gia đình-xã hội –sức khỏe

	Hậu quả		N	Tỷ lệ	P
Gia đình Xã hội	Ly hôn		0	0	
	Đánh nhau		3	2,38%	
	Sa sút kinh tế		10	12%	
Sức khỏe	Xơ gan		0	0	
	Viêm loét dạ dày		9	10,71%	
	Đau đầu		84	100%	<0,05
	Mệt mỏi		56	66,67%	<0,05
	Quên		23	27,38%	
	ảo giác		5	5,95%	

100% số người lạm dụng rượu biểu hiện đau đầu sau khi uống rượu 66,67% cảm thấy từ khi uống rượu sức khỏe giảm đi rõ rệt thường xuyên mệt mỏi. 27,38% nhận thấy trí nhớ giảm khi nghiện rượu. 5,95% người nghiện ảo giác khi uống rượu. Có tới 10,71% bị viêm loét dạ dày đã được chẩn đoán xác định.

Về kinh tế: 12% (10 trường hợp sa sút kinh tế do nghiện rượu)

Bảng 9: tình trạng phụ thuộc rượu

Tình trạng	Các dấu hiệu phụ thuộc	Số người	Tỷ lệ %
Đủ rượu	Số lượng uống rượu tăng dần	66	75,57
	Thấy rõ tác hại – vẫn uống	76	90,48
Thiếu ngủ	Khó ngủ	20	23,81
	Lo âu	17	20,24
	Đau đầu, mệt mỏi	16	19,05
	Đau dạ dày, đau bụng	3	3,57

Nhận xét: 75,57% uống rượu mỗi ngày một nhiều không kiểm chế được. Có tới 90,48% thấy rõ tác hại vẫn uống – khi thiếu rượu: 23,81% khó ngủ hoặc ngủ không ngon giấc. 20,24% buồn chán không lý do. 19,05% đau đầu mệt mỏi, uể oải. 3,57% xuất hiện đau bụng hoặc cảm giác đau mơ hồ không xác định.

KẾT LUẬN

Qua điều tra tại xã Hùng Thắng, Tiên Lãng, Hải Phòng.

Tổng số người được điều tra: 562 người

Số người lạm dụng rượu: 84 chiếm 19,5% dân số

người nghiện rượu: 41 chiếm 7,29% dân số

Trong số 84 người lạm dụng rượu có:

Giới: Nam: 100%

Nghề nghiệp: làm ruộng: 83 – 98,81%

Văn hoá cấp I, cấp II: 77 người – 91,67%

Tuổi: số người nghiện rượu nhiều nhất ở tuổi 31 – 50 chiếm 80,72%

Liều lượng: 300 – 1000ml – chiếm 59,52%
Tần số sử dụng rượu: uống hàng ngày 61,90%
Kính tế: nghèo 7,14% đủ ăn 78,57% sung túc 14,29%
Loại rượu: Rượu trắng 57,14%
Thái độ cộng đồng: + 50% phản đối hoàn toàn +3,57% khuyến khích uống rượu.
Hậu quả xấu của lạm dụng rượu và nghiện rượu:
Nhu cầu tăng dần 75,57%
Uống rượu gây đau đầu 100%
Uống rượu gây mệt mỏi 66,67%
Viêm loét dạ dày 10,71%
Uống rượu gây sa sút kinh tế 20%

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Mai Chế. Dịch tễ lâm sàng dụng rượu tại phường Trần Phú – Sơ kết dịch tễ lâm sàng lạm rượu 1994.
2. Nguyễn Đăng Dung. Kết quả điều tra bước đầu dịch tễ lâm sàng lạm dụng tại xã Tự Nhiên – Thường Tín, Hà Tây – Sơ kết nghiên cứu dịch tễ lâm sàng lạm dụng rượu 1994.
3. Phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 – bản dịch tiếng Việt – Geneva 1992
4. Nguyễn Việt. Nhu cầu và hướng nghiên cứu lạm dụng – Sơ kết dịch tễ lâm sàng lạm dụng rượu 1994.